

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้ขอรับหญ้าแฝกตามบัญชีรายชื่อจากสถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี
ปีงบประมาณ 2553 จำนวน 155 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์

2.1.1 **แบบสัมภาษณ์** โดยมีคำถามปลายปิดและปลายเปิดสร้างขึ้นโดยศึกษาจาก
แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้
ประกอบด้วย 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางสังคม

ตอนที่ 2 การใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปลูกและดูแลรักษา
หญ้าแฝก

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านความรู้ ด้านความคิดเห็นในการใช้หญ้าแฝกเพื่อการ
อนุรักษ์ดินและน้ำ

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

2.2 **การสร้างและทดสอบเครื่องมือ** ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในลักษณะการ
ใช้แบบสัมภาษณ์ สำหรับสัมภาษณ์เกษตรกรที่ใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยมีขั้นตอน
การดำเนินงานดังนี้

2.2.1 ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1) สภาพทั่วไปของจังหวัดสระบุรี
- 2) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหญ้าแฝก
- 3) การอนุรักษ์ดินและน้ำ

- 4) รูปแบบการปลูกหญ้าแฝก
- 5) โครงการรณรงค์การปลูกหญ้าแฝก
- 6) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หญ้าแฝก
- 7) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 **การสร้างแบบสัมภาษณ์** นำผลการศึกษาค้นคว้าตามข้อ 2.2.1 มากำหนดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ได้องค์ประกอบของแบบสัมภาษณ์ (ดังแสดงรายละเอียดในภาคผนวก ก) ออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา
- 2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย จำนวนแรงงานในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตรของตนเอง พื้นที่เช่าทำการเกษตร อาชีพนอกภาคการเกษตร รายได้ภาคการเกษตร แหล่งเงินเชื่อภาคการเกษตร
- 3) ปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย สมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร แหล่งข้อมูลข่าวสารเรื่องการปลูกหญ้าแฝก
- 4) การใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ประกอบด้วย เหตุผลที่ปลูกหญ้าแฝก สถานที่ปลูกหญ้าแฝก จำนวนพันธุ์หญ้าแฝกที่ได้รับจากสถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี อัตราการรอดของหญ้าแฝก และการปลูกดูแลรักษาหญ้าแฝก
- 5) ความรู้เกี่ยวกับการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 6) ความคิดเห็นต่อการใช้หญ้าแฝก ประกอบด้วย ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกหญ้าแฝก และความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
- 7) ปัญหา อุปสรรคในการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 8) ข้อเสนอแนะในการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

2.2.3 **การตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ของแบบสัมภาษณ์** เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้คณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม และให้คำแนะนำแก้ไข

2.2.4 **ทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) แบบสัมภาษณ์** โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปทำการทดสอบโดยการศึกษานำร่อง (pilot study) กับประชากรที่ไม่ได้ขอรับพันธุ์หญ้าแฝกจากสถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี จำนวน 25 ราย โดยทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์กับเกษตรกร จากนั้นจึงนำผลที่ได้ไปทดสอบหาค่าเที่ยงตรง (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha หรือ Cronbach's alpha) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการ

ทดสอบค่าความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.80 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในเกณฑ์สูงจึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจากประชากร ต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นตอนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้เตรียมการก่อนออกภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลจากประชากรที่ใช้ในการวิจัย ในเรื่องต่อไปนี้

3.1.1 ผู้วิจัยได้มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่จะไปเก็บข้อมูล รวมทั้งมีการนัดหมายล่วงหน้ากับผู้ให้ข้อมูล

3.1.2 ผู้วิจัยได้มีการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้เพื่อการเก็บข้อมูล และการเดินทาง เช่น ปากกา กล้องถ่ายภาพ เวชภัณฑ์ประจำตัว แบบสัมภาษณ์ และยานพาหนะ

3.1.3 ผู้วิจัยได้ประสานงานกับเกษตรกรแต่ละอำเภอ เพื่อนัดหมายการเก็บข้อมูล โดยทำการจัดเวทีย่อยๆ ในแต่ละอำเภอ

3.2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดำเนินการเก็บข้อมูลจากประชากร โดยมีขั้นตอนในการเก็บข้อมูล ดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยได้แนะนำตัวให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์รู้จักก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจและเป็นกันเองกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

3.2.2 ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และชี้แจงความสำคัญของข้อมูลงานวิจัยแก่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง และครบถ้วน

3.2.3 ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการสัมภาษณ์

3.3 ขั้นตอนการสิ้นสุดการสัมภาษณ์ มีแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

3.3.1 ผู้วิจัยได้ทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับจากประชากร

3.3.2 ผู้วิจัยได้กล่าวขอบคุณเกษตรกรผู้ให้ข้อมูล และผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้เมื่อทำการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นลง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 อธิบายลักษณะของข้อมูล โดยใช้ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

4.3 การใช้หญาแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การวัดใช้คำถามที่ระบุคำตอบให้เลือก และนำมาวัดความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.4 การปลูกและดูแลรักษาหญาแฝก การวัดใช้ข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อคำถาม ให้ผู้ตอบเลือกตอบว่า ปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติ ซึ่งผู้ตอบจะได้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติ	ให้คะแนน 1	คะแนน
ไม่ปฏิบัติ	ให้คะแนน 0	คะแนน

โดยวัดเป็นจำนวนคนที่ตอบถูก และคิดเป็นร้อยละ

4.5 ความรู้เกี่ยวกับการใช้หญาแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การวัดใช้ข้อคำถาม 15 ข้อคำถาม และระบุคำตอบให้เลือกตอบ ซึ่งผู้ตอบจะได้คะแนนดังนี้

ถูก	ให้คะแนน 1	คะแนน
ผิด	ให้คะแนน 0	คะแนน

โดยวัดเป็นจำนวนคนที่ตอบถูก และคิดเป็นร้อยละ

4.6 ความคิดเห็นต่อการปลูกและดูแลรักษาหญาแฝก โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= \frac{4}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

ดังนั้น

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการปลูกและดูแลรักษา
หญ้าแฝกในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการปลูกและดูแลรักษา
หญ้าแฝกในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการปลูกและดูแลรักษา
หญ้าแฝกในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการปลูกและดูแลรักษา
หญ้าแฝกในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการปลูกและดูแลรักษา
หญ้าแฝกในระดับมากที่สุด

**4.7 ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์
ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้**

$$\begin{aligned}
 \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= \frac{4}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

ดังนั้น

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในระดับมากที่สุด

4.8 ปัญหาอุปสรรคในการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยสรุปประเด็นปัญหา นำมาจัดหมวดหมู่ความสำคัญแบบความเรียง

